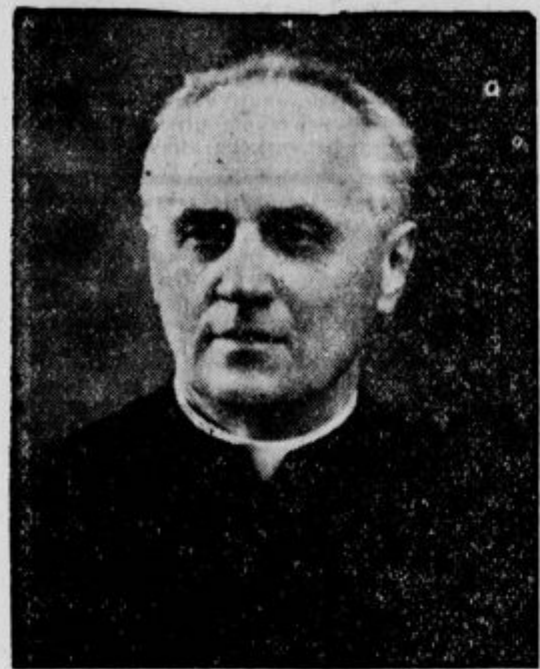

Ankara, 24. maja AS. Po poročilih iz Teherana se severnoameriške vojaške oblasti pogajajo z iransko vlado, da bi ameriško vojaštvo nadomestilo nekatere oddelke 10. angleške armade. Iranski krogi vidijo v tem nov ameriški korak za odstranitev angleškega vpliva, na drugi strani pa za uspešnejši odpor proti sovjetskim imperialističnim težnjam. Izgleda, da se je iranska vlada v skrajnih odločila za ameriško karto.

Resničanje taka: nobeden tako imenovanih združenih narodov drugemu ne zaupa in mu žel vislice. Pa če tudi bi vladala popolna enotnost v pogledih zaveznikov, bi vojaški položaj ne bi drugačen. Noben zaveznik se ne more trdno zanašati na svojo lastno silo in se zato noče zastonj plesti v svoj brez zagotovila, da bo zaveznik isto storil. Politični problem pa je v tem, da Stalina na poln način noče odnehati. Da bi odnehal bi morali Anglosasi dokazati, da resno mislijo z drugim bojiščem, če tudi bi si pri tem razbili glavo. (Piccolo)

Ob obletnici smrti prof. Ehrlicha

Ko je pred letom dni prenehalo utripati svetniško srce pokojnega prof. Ehrlicha, je tudi nam, njegovim učencem, zastala žila in misel. Nič ne prikrivamo dejstva, da je komunizem s smrtno prof. Ehrlicha slavil svojo največjo zmago na slovenski zemlji. — Nič, pa naj se zgodi kar koli, nič ne more biti več pomembnejšega in nič bolj

usodnega za naš narod. Z nasilno smrtno prof. Ehrlicha je boj sil pekla dosegel svoj višek. Če bi se bil prof. Ehrlich v tistih dneh umaknil iz boja, bi morda danes v drugačnem varstvu nadaljeval boj za kraljestvo božje na zemlji.

Toda, kdor tako gleda na življenje in smrt prof. Ehrlicha, kaže, da ga prav nič ne razume. Prof. Ehrlich je bil sicer človek, toda živel je življenje drugega sveta. Njegov svetniški lik moremo zato presojati ne z zemskimi merili, temveč le s specijalno aeternitatis, kakor je on sam vrednotil tudi najmanj pomembno svoje dejanje. In tudi mi, njegovi najbližji, smo tako obteženi z našimi tostranskimi prizadevanji, da smo prvi hip občutili zgolj zemeljsko ter mislili, da je sedaj vsega konec. Toda, ko smo se zavedeli ob pogledu na mrtvega učitelja vsega, kar nas je ušlo, je prenehala malodušnost. Vedeli smo, da je Bog eam poveljati svojega zvestega služabnika, da bi mu za plačilo dal krono mučeništva, katere so bili deležni toliki Njegovih prvih učencev in katere je odrekel skozi stoletja premnogim svetnikom. In kakor je Bog poveljati njega, ki je bil najpristnejši predstavnik našega narodnega hotelja, tako hoče in bo poveljati tudi ves narod, ki bo prepojen z Ehrlichovim duhom. Ne samo poveljati v strašnem trpljenju, ki smo mu vsak dan priča, ne samo z mučeništvom, ki smo ga tako v obilni meri deležni, temveč tudi s tem, kar je smisel trpljenja in mučeništva. Smisel trpljenja pa je odrešenje in vstajenje.

Veličasten zgled prof. Lamberta Ehrlicha, ki je padel kot vojskovodja na prvih okopih naše obrambe, kaže jasno, kje in kakšno mora biti odrešenje. Odrešenje mora priti v naše duše, ki se morajo oprostiti vseh slabih vezi, vsega egoizma, vse zlobe, vsega materializma, vsega teženja po lažni komodnosti, vseh nedolžnosti, vse nemorale ter sploh vse podpore, ki jo tudi samo v mislih dajemo satanu v njegovi borbi proti kraljestvu božjemu. Prof. Ehrlich je s svojim svetniškim življenjem dokazal, kako se da to do popolnosti uresničiti tudi sredi najbolj racionalizirane sveta, tudi sredi najbolj Bogu odtujene družbe, tudi v najbolj Bogu sovražnem državnem in družabnem redu in tudi tedaj, ko vse kaže, da je prišel čas, ko bo satan sam prevzel vladno oblast nad svetom. V pravem in najglobljem spoznanju smisla našega časa je prof. Ehrlich na čelu svojih zvestih z razvitim praporom katoliške vere in narodne misli hitel v boj kot pravi vojskovodja in ne kot namišljeni vodnik. Hitel je v boj, ker je spoznal, da je sovražnik blizu, da lahko vsak hip vdre v trdnjavo. Tedaj ni gledal na osebno varnost. Žrtve življenja je bila zanj lahka. Sprejel jo je brez premisleka. Ne, da bi se igral z

življenjem, ki ni bilo njegovo, temveč božje. Pač pa zato, ker je spoznal, da, če ne zmaga, bo vsaj njegova smrt rešila narod pred grozečo nevarnostjo ter ustavila nove napade satana. Danes, po enem letu lahko rečemo, da spoznavamo in razumevamo, kar je bilo našim očem in mislim prikrito tedaj. In kakor je pričela luč vere moreneje svetiti ob njegovem mrtvem truplu v Strelški ulici, kakor je tedaj po navidež najhujšem porazu pričel minevati strah pred peklenjskimi silami, tako bo tudi ves narod nekoč vstal prepojen v Ehrlichovem duhu po moči njegove priprošnje pri Bogu.

Tistim, ki smo imeli priliko biti v njegovi bližini ter se navduševati z njim za njegove ideale, žrtve njegovega življenja ni bila potrebna za dokaz njegove iskrenosti ter za potrdilo njegovega nauka. Njegovo svetniško življenje, njegova neskončna širokogrudnost, njegova preprostost, njegova globoka pa otroško zaupna vera, dobrota njegovega srca, orost njegovega razuma, njegova usmerjača roka so bile dovolj, da smo vedeli, da imamo pred seboj resničnega vojvoda. Toda danes lahko rečemo, da njegov svetniški lik ne bi bil do kraja popoln, če ga ne bi dila še mučeniška krona.

Kakor si za življenja nismo mogli več predstavljati Ehrlicha drugače kot neustrašenega in neutrudnega boritelja za kraljestvo božje, tako nam bo ostalo po njegovi mučeniški smrti njegovo ime sinovim za vsa prizadevanja in napore dobrih v borbi z zлом. Ehrlich je postal mejnik in svetilnik med našim narodom. Ob njegovem imenu se bodo preizkušali vsi, dobri in slabi. Kajti Ehrlich ni bil drugega kot najpokornjši vršilec božje volje med nami ter oznanjevalec cerkvenega nauka. Zato ima ves narod dolžnost, da ga javno prizna, da ga prizna ne le v cerkvi, temveč tudi na ulici in sploh v vsem javnem življenju, kakor je on javno daroval vse svoje življenje zanj. Z neskončnim zaupanjem v Boga, z neomajno vztrajnostjo v molitvah ter v vsem prizadevanju po dobrem, z iskrenim spreobrnjenjem vsega naroda v duhu Ehrlichovem, moramo doseči njegovo poveljanje na oltar Cerkve. Nobenega dvoma ni, da bomo uslišani, če bomo molili s tisto globoko vero, ki jo je imel pokojni prof. Ehrlich. Njegova preprostost bi se sicer temu upirala, ne — tudi te časti ni iskal zase — iskal jo je kvečjemu zato, da bi se po njem posvečeval Bogu naš narod, da bi imel Bog med nami več prijateljev in manj sovražnikov. Le zato bi sprejel svetniško čast.

Zato ponavljamo: Ločitev duhov, ki se je pričela tako ostro takoj po Ehrlichovi smrti, kaže na skrivnostno delovanje božje roke tudi med nami. Ta ločitev se mora izvesti do kraja. Vse, kar je še zdravega, kar more med nami še čutiti tudi z nadnaravnimi čuti, vse, kar nas more dvigniti iz teme zmot, iz pogube usmerjenosti našega duha v gmo to ter v zemeljske dobrine, moramo obuditi ter razviti do popolnosti. Vse, kar nas v tem oziru ovira, zlasti vse peklenjske sile materializma, uničiti in iztržiti iz našega naroda.

Če bomo v resnici spoznali svoje nadnaravno poslanstvo med narodi zemlje, bomo vstali ter šli skupaj z našimi mučenci v novo slavo in v novo

življenje. Če bomo še naprej živeli zakopani v gmo to ter privezani z vezmi sovraštva do Boga na krdela vojske satanove, potem bo Ehrlichova smrt znak, da se bliža naš narod propadu. Potem bo satan res triumfal na naši zemlji in lepo krščansko dediščino našega naroda bodo prevzeli vrednejši od nas.

Pa, prof. Ehrlich je ves razvoj našega naroda že davno predvidel. Zato je tudi zbral okoli sebe krog ljudi, ki jih je hotel vse prekrvasiti s svojim duhom. Bilo bi nemalo drzno, če bi se hotel kdo le od daleč primerjati z njim. Lahko pa trdimo in mu danes ponovno zagotovimo: S svojo mučeniško smrtno nam je do konca pojasnil še zadnjo skrivnost svojega življenja. Upamo, da smo jo dobro in prav razumeli. Danes smo vsi tesneje kot kdaj zbrani okrog njega v njegovem duhu. Da, mnogokrat se nam zdi, da je še vedno živ med nami in da še vedno tako lahko in preudarno usmerja naše korake kot pred letom. Od Hribovske, Dolinarja in Zupca, ki so šli pred njim, do Rojca, ki je odšel skupno z njim, pa do Hauptmana in zadnjega Zemljiča, ki so šli za njim, jih je že mnogo zapustilo naše vrste ter šlo v večno veselje skupaj z našim pokojnim profesorjem slaviti Gospoda. Toda naše vrste zato niso nič manjše in naša volja, nadaljevati začeti boj do končne zmage, ni popustila. In če bodo zato potrebne nove žrtve, se ne bomo strašili. Sprejeli jih bomo, kakor jih je radevoljno sprejmal v svoji nerazumljivi ljubezni naš veliki učitelj, ter prišli po njih edino do zmage, ki jih svojim zvestim obljublja Gospod.

Prosimo tedaj profesorja Ehrlicha ob obletnici njegove mučeniške smrti, naj s svojo mogočno priprošnjo skrajša dneve preizkušnje našemu ubogemu narodu! Naj teža bremen, ki jih mora nositi, in žrtve, ki jih Bog od njega hoče, ne bo večja, kot jih moremo dati brez škode za bodoči razvoj kraljestva božjega med nami. Saj se bomo odsele zvestej kot za njegovega življenja ravnali po njegovih navodilih, saj se bomo trdneje oklepali Cerkve, ki jo je on tako spoštoval, saj bomo odsele bolj ljubili in se žrtvovali za narod, za katerega je on do kraja trpel.

Obletnica mučeniške smrti enega največjih sinov naše domovine naj vse plemenite Slovence predvsem znova pretrese in opomni, kako strašno zlo se je prisadilo na ranjeno telo našega naroda in da ozdravljenja ne more biti, če zdravljenje ne bo seglo do zadnjih vzrokov hudobije.

Naj si nihče izmed dobrih glede tega ne dela nobenih utvar, če noče prej ali slej doživeti novega razočaranja. In to drugo razočaranje bo hujše od prvega. Hudobija je prestrašna, da bi mogla biti zatrita, ne da bi bila izruvana z vsemi svojimi koreninami. Saj v tej preizkušnji ne gre za trenutni pojav kake zgrešene politične miselnosti, temveč za divjanje satanizma, ki se je kopolil desetletja in se pripravljaj na končni udar. Zato tu ni nikakih drugotnih dilem, temveč še vedno ena sama strašna alternativa: življenje naroda ali njegova smrt.

Bog daj, da bi ob spominu na žrtve prof. Lamberta Ehrlicha vsi dobri Slovenci to z vso jasnostjo doumeli!

Akademija ljudskošolskih otrok v »Unionu«

Ljubljana, 23. maja.

Današnja marijanska akademija ljudskošolskih otrok v »Unionu« je v veliko dvorano privabila silno veliko otrok, učencev, staršev in prijateljev mladine, tako da že zlepa ni bilo tako prisrčnega in mladostnega razpoloženja in sicer slovesni dvorani kakor prav to pot. Navzoči so bili poleg g. škofa dr. Rožmana še številni predstavniki šolstva.

Ljubko petje naših najmlajših nas je postavilo takoj v sredo prireditve in priložnostni govor župnika p. Krizostoma, ki je na posameznih primerih svetniških oseb, ki so goreče ljubile svojo Nebeško Mater, pokazal pričujočim pravo pot skozi življenje, se je vseh prisotnih globoko dojmil. Za naslednje točke je težko reči, katera je bila najbolj ljubka in prisrčna. Dečki z lučkami in deklice z rožami, ki so se res otroško vdano klanjali Materi Mariji, lepa prizorčka »Nedeljsko jutro in »Marijin čudež« in zaključna zborna recitacija križarjev »Naša trdnjava« — vse je razvnelo srca navzočih, ki so s svojim

glasnim odobravanjem pokazali globoko hvaležnost mladini za njen res prisrčen nastop.

Upajmo, da bo ta mladina, ki je danes nastopala pred nami, postala kvas, ki bo prekrvasil vse naše življenje ne samo v družinah, pač pa tudi v javnosti, upajmo, da se bodo vse nade in upi, ki jih vanjo stavimo, uresničili ter bomo tako dosegli res popoln prerod naroda in duha, kar vsi tako želimo. Mladini smo za njen nastop zelo hvaležni.

Mednarodni lesni odbor se je sredi tega meseca sestal v Berlinu. Ustanovljen je bil leta 1939 kot mednarodna gozdna centrala. Za predsednika je bil izvoljen nemški državni gozdar Alpers.

Nove d. d. v Zagrebu. V Zagrebu je bila ustanovljena Energija d. d. za uvoz in izvoz z glavnico 2 milijona kun. Nadalje je bila ustanovljena družba za uvoz in izvoz tekstila Ferizović in Mesinović z glavnico 3 milij.

Pa tudi domače moči so se izvršno držale. Posebej moramo omeniti Lipuščka, na čigar ramah je slonela takoj za gostjo pri obeh nastopih največja teža. Prav posebno se je razvil v »La Bohème« v vlogi Rudolfa; pa tudi Pinkertona je dostojno predstavil. Lipuščku se skoraj vidno glasjača, pa tudi njegov igralski izraz pridobiva. V »La Bohème« je tudi Heybalova zaigrala Mimi tako, da smo je bili od srca veseli. Tudi moški kvartet je bil na višku. V »Madame Butterfly« moramo omeniti od daljših vlog Golobovo (Suzuki), Janka, Sladofjeva, Dolničarja in Lupoš, ki so poleg ostalih pevcev skrbili, da ni bila slova gostja podobna osamljenemu gorskemu vrhu, ki po svojem veličastju presega vso svojo okolico.

Obe prireditvi je dirigiral D. Zebre, režiral pa C. Debevec. Posetilo ju je številno občinstvo, ki je dalo izraza svojemu zadovoljstvu vsem nastopajočim z odlično Mafaldo Favero na čelu.

Knjiga o prvih petkih

Kot 15. zvezek Glasnikove knjižnice je izšla v lepi opremi precej obširna (234 str.) asketična knjiga p. Jakoba Ziberta D. J. Prvi petek. Urednik Glasnika presvetelega Sra Jezusovega je zbral tu 30 premišljevanj o prvih petkih ter jih razdelil na dvanaest poglavij s posebnimi uvodnimi besedami. Tako je knjiga že po zunanji zasnovi prav primerno asketično berilo za mesec junij, ki je že od nekaj posvečen češčenju presvetelega Sra Jezusovega obenem pa se prav na sodobni način priključuje vsenarodni pobožnosti »sprave z Bogom in duhovne obnove«. Pisatelj želi, da bi pobožnost prvih petkov ostala tudi za bodočnost slovenska ljudska pobožnost, kajti brezbožna, hudobna, pokvarjena Slovenija je naprej žali božje Sree, zato naj spokorna, zadoščujoča Slovenija zlasti ob prvih petkih popravlja te žalitve. V zari prvega petka naj se očistujejo slovenske duše in naj obnavljajo duhovno lepoto ter se notranje prenašajo. In k temu notranjemu prerodu hoče po svoje pripomniti tudi ta lepa knjiga premišljevanj in razlag te pobožnosti. V uvodnih premišljevanjih pisatelj razloži osnove te pobožnosti, poudarja

Mi pa samo kolnemo...!

(Misli ob pravem tednu.)

Ni važno, kdo tako govori, katero ime nosi in kaj je v življenju. Pomembno je le, da so mnogi bližnji, kar prennogi, ki svoja čustva, mislija in življenjska rekla vežejo v zgornje besede, ki so samo končni odmev celotnega stavka: Blagor vam, ki se verujete, mi pa samo še kolnemo...

Vi in mi so anonimni predstavniki dveh življenjskih praks, dveh vrst ljudi, ki govorijo isti jezik, vdihavajo isti zrak, ljubijo isto kri, žive pod isto streho, ki imajo enako srce in iste zemeljske težnje, pa različne nebeske poglede, če eni sploh imajo oči, ker ne vidijo ne nebes, ne slutijo Očeta, od katerega prihaja vsak dober dar, ne moti jih domotožje po Materi, po kateri ljubezni hlepe in drhte, čeprav je več ne poznajo. Ali ni življenjski polom velik, če ti življenje ne seže preko mesa in krvi?

Groza zajame človeka, dvakratna groza, če koga zagrabi življenje, beda in stiska, a je ne razume in ne najde izhoda, da se je reši in se zastoni trudi, da jo razloži samemu sebi, ker ne veruje več v radostno moč človeške bolečine. Profesor Kainz meni v Psychologie der Sprache, da je kletev izraz jeze in nevolje, dostikrat nepopravljive zlobnosti in očitne družabne manjvrednosti, degenerirane osebnosti, ki preverljivo priča, da preklinjevalec ni več kos življenjski nalogi, ki ga obda, da je zašel v zažarani krog, iz katerega ne najde resnije steze; v gluho stezo, ki ne daje odmeva klicom njegovih vprašanj.

Življenjski nazor, ki odpove v trpljenju, ni življenjski, ga razum ne priporoča in ga volja izbegava kot zlo, ki nosi prekletstvo človeku in ubija okolje. Kletev je demonska govorica kneza temine, uradni jezik peklenjskega kraljestva. Uteleseno zlo je tiste apokaliptične zveri, ki je odprla svoja usta za bogokletstvo proti Bogu (Raz 11. 6). Ljudem brez metafizike, brez nadnarave in milosti preostane v trpljenju te kletev kot izraz onemogle jeze.

Pravijo, da blagor vernim. Prav imajo! Mi ne kolnemo, ampak blagoslovljamo. Ne rusimo, ampak gradimo, pod varnim varstvom Marijinega Sra. Ali ni to vera naših očetov, ki so verovali v ljubezen Brezmadežne? Kako so revali, ki so zaprili narodno dediščino: ljubezen do Marije.

Pogreb Novakovič fantov

Brezovica pri Ljubljani, 24. maja.

In spet so otožno zapeli zvonovi... Včeraj popoldne sta naša svoj poslednji dom na domačem pokopališču brata študenta Janko in Zdravko Novak iz Brezovice, ki so ju

že lani v avgustu odpeljali banditi in ju nekje v gozdovih Klučja pobili. Fantje brezovske vaske straže so njuna grobova šele pred kratkim našli, trupla odkopali in ju prepeljali v blagoslovljeno zemljo.

Kaj sta zagrešila uboga fanta, da sta morala tako rano in na tako krut način umreti? Nič drugega kot to, da sta bila poštenjaka, prežeta s katoliškim idealizmom in se zato nista mogla strinjati s pogubnimi in narodu škodljivimi načeli komunizma. To je bil po sodbi komunističnih zapeljancev njun največji greh. Zato sta tudi zaslužila mučeniško smrt. Mnogoštevilna udeležba užaloščenih tovarišev, prijateljev in znancev ter ganljivi poslovljani govori ob odprtih grobovih so bili zgovoren dokaz priljubljenosti ubogih žrtve, katerih nedolžno prelita kri je zapustila žalost ne samo v srcih njihovih domačih, temveč vse okolice.

Dohodki tobačnega monopola. Za prihodnje finančno leto, ki se začne s 1. julijem 1943, je predviden dohodek od tobačnega monopola na 9510 milij. lir, od česar odpade 9170 milij. na direktno prodajo tobaka, 80% te vsote t. j. 7356 milij. lir dobi država, v obliki trošarine na tobak. Nadalje dobi država še 511 milij. kot čisti dobiček avtonomnega podjetja za tobak.

KULTURNI OBZORNIK

Tri produkcije Glasbene Matice

Šolsko leto se bliža koncu; šole, tudi glasbene, polagajo račune o svojem delu. Tako nam je šola Glasbene Matice kar na treh nastopih pokazala stanje in napredek svojih učencev. Niti od daleč niso nastopili vsi gojenci, vendar jih je bila lepa vrsta. Dva nastopa sta bila posvečena solistični igri, na enem smo pa slišali šolski orkester v salonski zasedbi in poleg njega še eno absolventko Glasbene Matice.

Prva od obeh solističnih produkcij je nosila naslov »Na čaštem materam« in je bila mišljena kot nekako nadomestilo materinskih proslav, o katerih letos sicer nismo veliko slišali. Predvsem deklaracije pa tudi nekatere druge točke spreda so izzevale v tej smeri. Na obeh produkcijah je nastopilo preko 40 gojencev in gojek in to od najmlajših začetnikov pa že do bolj dozorelih igralcev in pevcev. Iz te dolge vrste je mogoče imenovati samo nekaj bolj vidnih imen. Tako so se na primer na prvi produkciji poleg drugih odlikovalci: pri klavirju Škerjanc Beatrice, Ahlin Cvetka in Miklavčič Mirjam; iz violinskega oddelka Koritnik Marijan; iz solopjevskega Korošec Ladko. Na drugi produkciji (zaključnih točk podpisani niso več mogli slišati) so izstopali iz vrste ostalih: violinista Samec Vaso in Brodnik Mitja; pri klavirju Lesjak Borut in Srebot Jeni. Posebej moramo, čeprav ne imenoma, omeniti gojence in gojenke oddelka za deklaracije (prof. O. Šest).

Veseli smo bili srednje od imenovanih treh produkcij. Šolski orkester je odigral pod vodstvom prof. Karla Jeraja šest točk, absolventka šole Glasbene Matice Bonsack-Kalan Majda iz šole prof. M. Bizjakove pa dve točki. Orkester je pokazal prav lepe uspehe. Ne moremo trditi, da je v vsakem oziru, posebno kar zadeva intonacijo, dovršeno igral; šola šele vodi k zrelosti, ni pa še zrelost sama. Vendar mu je dirigent s svojo moč-

no muzikalno osebnostjo znal vdihniti toliko življenja, da je poslušalca osupnilo; to zlasti kar zadeva dinamiko, agogiko, oblikovno izdelanost, značilnosti posameznih točk, ki so bile po svoji glasbeni zvrsti dokaj različne. V tem oziru je bil ta nastop naravnost zgleden. — Tudi pianistka Bonsack-Kalan je svoji dve točki dovršeno odigrala. Poleg razvite tehnike in izvršnega čuta za interpretacijo je njena odlika zlasti prefinjen klavirski ton kot ga na podobnih nastopih sicer redko slišimo. Številno občinstvo je vsem nastopajočim s svojim odobravanjem izreklo svojo zahvalo in jim dalo pobudo za nadaljnje usvrševanje. M. T.

Sopranistka Mafalda Favero gostuje v Operi

V vsako, tudi v najboljše operno osebje prinese gostovanje umetnikov in umetnic nov zagon, prijetno spremembo in osvežitev ter željo po plemenitem medsebojnem umetniškem tekmovanju. Ob takih gostovanjih lahko spozna domače člansko stanje umetnostne, v našem primeru pevske kulture drugod, meri po tem spoznanju svoje lastne moči in črpa pobudo za čim višje umetniške vzpone. S tem stalish gledano smo z največjim veseljem pozdravili v svoji sredi slovečo italijansko umetnico sopranistko Mafaldo Favero. Odlična pevka je nastopila v dveh vlogah: najprej kot Mimi v »La Bohème«, nato kot Madame Butterfly v istoimenski operi; obe Puccini-jevi operi sta ji dali priliko, da je zaživela v okoliščini, ki ji je po domačnosti izraza najbližje. Tisti maloštevilni, ki so jo že od prej poznali, in oni, ki nam je bila do zdaj morda komaj po imenu znana, smo ob njenem nastopu čutili, da veje z odra diha prave umetnosti, ki ga ni mogoče opisati, ki ga je mogoče samo čutiti. Vsako opisovanje tehnične strani glasu, igre in nastopa v celoti je tu odveč, kot se mi zdi tudi skoraj profanacija raziskovanje in računsko hladno razčlenjevanje umetnine bogonadarjenega umetnika. Popolnosti, v kakršni nam je umetnica predstavila obe vlogi, ne moremo nič odvzeti, nič dodati.

Revolucija med rastlinami — Spremembe v azijskem poljedelstvu

Kakor se Evropejci trudijo, da bi čim več spravili iz svoje zemlje, tako se je tudi v Aziji spremenilo tozadevno gospodarstvo. Irak ima velike zaloge gonilnih snovi, vendar je šele nedavno začel uporabljati vodne sesalke, ki omogočajo napajanje zemlje kraj Bagdada. Črpalke spravljajo vodo po pokrajinah severno od mesta, kjer so se začeli razprostrati ogromni nasadi melon in vinogradi. Južno od Kut-el-Amare je cel gozd evkaliptusovih dreves, ki je tudi sad modernega sistema za namakanje.

Iračani so se morali oprijeti tudi travništva, kar jim bo dajalo vendarle več ko po tri litre mleka na dan od ene krave. Doslej so poznali samo »naravno« seno, to je pustinjaško travo, ki jo puščali kar po pustinjah, kjer se je sušila, a je hkrati tudi mnogokrat zgorela. V Iraku so prej sejali večidel le proso in so bili Iračani sploh znani, da se preživljajo samo s kašo. Zdaj se Iračani namerjajo, če jih vprašajo po kaši, saj so začeli pridno sejati pšenico in vse vrste naših žitaric.

Razdelitev človeštva na kruhove in riževce je le deloma upravičena. Skoraj povsod, kjer sadijo riž, pridelujejo dandanašnji tudi pšenico, ki jo puščajo kar po pustinjah, kjer se je sušila, a je hkrati tudi mnogokrat zgorela. V Iraku so prej sejali večidel le proso in so bili Iračani sploh znani, da se preživljajo samo s kašo. Zdaj se Iračani namerjajo, če jih vprašajo po kaši, saj so začeli pridno sejati pšenico in vse vrste naših žitaric.

Človek je zelo presenečen, ko opazi v Birmi, na višavju več tisoč metrov veliko krompirjevih njiv najnovejšega datuma. Tajska že izvažala na leto po 30.000 stotov lepega krompirja. V velikih mestih ga brž pokupijo in je tako izpodrinjen ameriški krompir. Prebivalci pra-

godov v vzhodni Birmi prebirajo birmanski krompir, ga devajo v vreče po 50 kg in ga pravljajo za izvoz. — Na istem višavju je uvedena moderna živinoreja. V dolinah Birme, Sijama in Indokine dobi skoraj vso evropsko zelenjavo, ki raste poleg sladkornega trsa, kave, čaja, banan, marelic in riža.

Na Tajskem pravijo krompirju »frange«, to je tujec. Orehe so dobili iz južnozahodne Kitaj-

Kdaj so slavni ljudje zasloveli

Skoraj nemogoče je odgovoriti na vprašanje, kdaj je človek na višku svojega ustvarjanja. Če zasledujemo življenjepisne raznih velikih osebnosti, tedaj spoznamo, da je skoraj nemogoče določiti kako letno dobo za najplodnejše udejstvovanje. Svetovna slava in genialno ustvarjanje nista zmeraj v zvezi. Marsikdaj so bila dela mladostne moči pripoznana šele v kasnejših letih. Večkrat pa do zunanega uspeha sploh ni prišlo. Po temeljitem tozadevnem študiju prideš do spoznanja, da je največ valemov preteklo dobe ustvarilo med svojih 30. in 40. letom tisto delo, ki so po njem nesmrtno zasloveli. A tudi tu je toliko izjem, ki ne soglašajo s pravilom. Če listamo po zgodovinskih zapiskih pa tudi spoznamo, da povsod odloča tudi nepreračunljiva usoda.

Friderik Schiller spada k tistim izvoljenim, ki so bili že v mladih letih poklicani k velikim dejanjem. Komaj 22 let mu je bilo, ko je spisal svoje »Razbojnik«. Ko je bilo Paganiniju 23 let, je bil že na višku svoje slave, a Lindbergh je bil star 24 let, ko je s svojim poletom čez Ocean zaslovel po vsem svetu.

Dasi moremo višek večine ustvarjajočih osebnosti postaviti v razdobje med 30. in 40. letom, pa je tudi precej valemov, ki so šele mnogo pozneje dosegli višek svoje zmoglosti in

ske, papirko iz južnozahodne Evrope, paradižnike iz Peruja preko Evrope, ki so tu seveda le toliko debeli kot češnje. V Siamu poznajo tudi naše jagode in japonska jagodova meza je v Birmi cenejša ko pri nas.

Na Kitajskem uporabljajo že umetna gnajla, in okusne marelice že več let izvažajo iz Koreje in Kvantunga, a tudi iz Kašmirja in Afganistana.

Tako so si naše rastline osvojile skoraj ves svet, ne glede na to, odkod so doma, in preživljajo ves človeški rod.

genialne sile. Ko je bil 54 let sta, je Beethoven začel komponirati svojo slavno Deveto simfonijo. In Eleonora Duse je imela že več ko 60 let, ko je še zmeraj na višku svoje umetniške slave obvladovala svet s svojo prekrasno igro.

Desetletje med 30. in 40. rojstnim dnevom je bilo tudi merodajno za Selmo Lagerlöfovo. Ko ji je bilo 31 let, je napisala ta, doslej izven Švedske povsem nepoznana književnica svoj roman »Gösta Berling«, ki je po njem čez noč zaslovela po vsem svetu. V naslednjih letih so druga za drugo nastale njene najbolj znane in najboljše knjige.

Napoleon je dosegel med svojim 30. in 40. letom višek svoje oblasti in udejstvovanja. Ko je imel 35 let, je sam sebe oklical za cesarja Francov in je v naslednjih letih povsod zmagoval. Tudi drzni pomorski velikan Vasco da Gama je imel 35 let, ko je odkril pomorsko pot v Indijo in tudi Amundsen ni še izpolnil 40 let, ko je prvičkrat došel na severni tečaj. Kakor pišejo zgodovinarji, je imel Kristof Kolumb približno 38 let, ko je odkril Ameriko, a Bismarcku je bilo 35 let, ko se je prvičkrat povzpela na višek svoje politične moči in je v naslednjih letih odločal o politiki Evrope.

Zaloge kovin v človeškem telesu

Zlato v ovsnih kosmičih — Ali radi jeste živo srebro?

Baker in kri

Cemu potrebuje srce baker? To se da povedati z nekaj besedami. Ker je kemična prvina baker neobhodno potrebna za tvorbo krvi, oziroma za tvorbo rdečega krvnega barvila in sploh za presnavljanje telesa. Tako vsebuje kri in seveda tudi srce organsko vezan baker, največ pa ga potrebujejo vranica in jetra, v katerih se med neprestanim delom vsa kri filtrira in čisti in pri čemer je treba od 30 bilijonov rdečih krvnih teles izločiti tiste, ki so že izrabljena. Zanimivo je, da so v jetrih novorojenčkov v prvih treh dneh življenja našli enajstkrat več bakra kot v jetrih odraslih ljudi, iz česar utegnemo presoditi, da je človek pred rojstvom in takoj zatem najbolj potreben bakra. Mimo tega pa pridobi baker v krvi še posebno lastnost. Moč za tvorbo krvi železa, ki je v barvilu rdečih krvnih teles, se more šele

potem dodobra udeleževati, če je v krvi hkrati še za spoznanje bakra. Seveda le »za spoznanje«, le majceni delci milijotinke grama...

Ali radi jeste živo srebro?

Kar 90 odstotkov vseh ljudi, začeni s dojenčji, vsebuje tudi živo srebro, kar ni prav nič čudno, saj sleherni človek vsak dan zaužije s svojo hrano tudi živo srebro. V funtu zelenjave ga je do 35 in v jabolku do 10 milijontink grama. A to »živilsko živo srebro« izloča zdravo telo, ker odklanja strup tudi v najmanjši množini.

Zlato v ovsnih kosmičih in v jelenjem rogovju

Človek pa vsebuje tudi nekaj zlata, ki ga dobiva vase z različnimi živilji, ki vsebujejo zlato, in to so predvsem volovska jetra, lešniki in ovsnih kosmičih. Pred nekaj leti so na Slovaškem našli celo v rogovju jelena, v parkljih in dlaki srne majcne količine zlata, ki so ga bile živali s hrano sprejele vase, in ki se ga je hotelo telo na ta način iznebiti. Tudi človeško telo izloča zlato, vendar se dozdeva, da nekaj zlata tudi krvi koristi.

Tudi aluminij in nikelj sta užitna

Vsebinske kovine v telesu zavisi zmeraj od tega, kar pojemo. Aluminij, ki ga potrebujejo človek, žival in rastlina za zdravo in nemoteno rast v svojih organih, si pridobivamo iz hrane. Kadar si na kruh namažemo margarino ali presno maslo, pojemo zmeraj tudi za spoznanje niklja, ki ga telo potrebuje za zgrajo, in ki je shranjeno nato v jetrih in trebušni slinavski žlezi. Močnata jedila, zelenjava — tudi posušena —, krompir, leča, gobe, goveja in konjska jetra pa vsebujejo cink, ki si ga največji del prisvojijo jetra, ostanek pa poroma v mišice in možgane.

»Železno zdravje« zaradi železa

Zdaj bi človek dejal, da se mora telo vendarle zadovoljiti z vsemi temi naštetimi kovinami in da jih je že zadosti. Pa jih le še nima dovolj, ampak jemlje vase še svinec in železo. Šele pred nekaj leti je dognal nek znanstvenik, da vsebujejo človeški zobje svinca in da je v zobovrvi tem več svinca, čim bolj je človek v letih. »Železno« zdravje pa zavisi tudi še od železa, kar so rdeča krvna telesa in krvni serum odvisni od železa in so ga potrebni, a sicer je železo shranjeno v vranici. A tudi količine železa so neskončno majhne le milijotinke grama. Vendar so te majcne količine, ki jih

OTROŠKI KOTIČEK

Lea Fatur

Roža in Kopriva

(Pripovedka)

Drugi dan jima je prinesel stražnik kos črnega kruha in kislega mleka. »Če je bilo dobro za gospodično Rožo, bo tudi za vas,« je rekel stražnik hudobno. Povedal jima je, da so bili Kata ujeli in prodali v sužnost. Gotovo ne po golem naključju je prišel ravno v tisto mesto, kjer je bil njegov oče. S časom se je dogovorilo več kristjanov, da so skupno ušli in prišli po velikih prestanih nevarnostih srečno domov. Vitezu Tihomilu se je čudno zdelo, da ni iskala žena njegove sledi, zato je poslal svojega pastorka na poizvedovanje. Kato si je počrnil obraz in roke, da je mogel neovirano poizvedovati. Po teh vesteh sta izgubili mati in ji vse upanje.

Vila Bela je prišla in je pozdravila Rožino izranjeno telo. Roža je cvetela v milini in lepoti in je zaslovela daleč na okrog. Od vseh krajev širne zemlje so hodili možje visokega rodu občudovat deklet, ki je jokalo

bisere in govorilo cvetje. Prosci in snubei so kar naprej jezdili na Strmigrad, Roža se ni marala odločiti za nobenega, saj se ni žrtvoval nobeden tako za njenega očeta kakor Kata. Kopriva in njena mati sta se ji smilili. Prosila je očeta in Kata, naj ju vendar izpustijo iz strašne ječe. Graščakinja je tudi pošiljala po stražnikih prošnje, da bi prišel vitez k njej. Pa mož, ki je bil več let v turški sužnosti, je odgovarjal, da ga bo videla samo na dan sodbje, ki bo dan svatbe njegove Rože. Rekel je vitez, da ni noben zmej v Jutrovi deželi tako zvit in krvoločan kakor njegova druga žena in, če bi jo pustil na svobodo, bi bila končana Rožina sreča.

Vitez Tihomil ni sprejel rad za zeta sina take matere, uvaževal pa je dobre lastnosti in poštenje rajnega Hrabra. (Dalje.)

Koncert — 260 m pod zemljo

V španskem rudniku Mosquitera so nedavno uprizorili koncert simfoničnega orkestra, in sicer v globini 260 m pod zemljo. Ta koncert so rudarji slišali po raznih rovih in glasbeniki sami so ga šli poslušat v oddaljene odseke rudnika in so ga povsod dobro slišali, vendar povsem drugače ko nad zemljo. Glasovi so skrivnostno odmevali pod zemljo in so vse drugače vplivali na poslušalce.

Maršal Italije Giovanni Messe, junaški poveljnik I. Armade.

Čuden je ta žabji svet

Pomilujem otroke, ki niso okusili sladkosti vaških luž, ki so zanje pravcati rajski svet. Kako ponosno so plule naše ladjice po »širnem morju«: koliko tovorov je potonilo z njimi vred na njegovem dnu! Kako krvave so bile čisto bitke za osvajanje »oceanov« in koliko grl je okusilo njegovo »slano vodo«? Na tej strani smo bili »Indijanci«, a na drugi strani »Črnci« in stali smo si nasproti v popolni »bojni opremi«. Semkaj smo gonili napajati živino, a notri smo se hladili tudi mi, kadar nas je mučila vročina. Pijavke so se nam hitro približale in nas izbrale za svoje »gostitelje«. Tu so pa kraljevali tudi pupki, ki smo jih imeli za velike »sme« in vodni hrošči, ki so se šopirili v »črnih frakih«. Največje ljubljence pa so nam bile mlade žabice, ki smo jih lahko strahovali in na mniso precej poskakale čez plot. Zvečer pa, ko so nas umazane napodile matere spat, se je pričel oglašati žabji zbor in mi smo kovali v postelji nove načrte za naslednji dan. Če bi imeli zbrane v lužah vse tele pevske noči...

Škoda, da ne živi v naših mlakužah več vrst žab, ker bi bila potem godba mnogo prijetnejša. Večerno regljanje naših zelenih žab je sicer prikupno, a preveč uspalno in enolično. Vsekakor bi bila godba dosti lepša, če bi se tem pridružile še zelene rege ali božje žabice. Te so sicer majhne, komaj štiri centimetre dolge

in žive na drevju. Proti večeru in v soparnih dneh se oglašajo: krek, krek, krek! Rega velja za dobrega vremenskega preroka; ljudje pravijo, da z regljanjem naznanja dež. Zaradi tega jo nekateri drže v stekleni kadci z vodo, kjer žre mokarje, muhe in pajke. Tako preživi v sužnosti lahko leta, a svojega rednika pozna. Hrvatje jo imenujejo »zeleni proročnik«, ker cenijo njeno vremensko napovedovanje. Urhi ne bi posebno pozivali glasbe, ker je njihov glas preveč otonen. Ob grlu imajo dva nepopolna zvočna mehurja in njihovi žalostni kliki: u, u, u, so precej tihi in ne bi bili kos kričavim zelenim žabam. To so plahe živalice, ki pohajajo ponosi s trebuhom za kruhom. Plavajo sicer izobno in v vodi se hitro zarijejo v blato, če jim preti opasnost. Na kopnem so manj spretni in če ne morejo ubežati sovražnikom, se čudno izvinejo, da so vse drugačne videti. Pri tem upognejo glavo nazaj, ukrivijo hrbet, prekrižajo lehti čez en in pokazuje pisani trebuh. Tako čakajo, da mine nevarnost. Okate živžgavke iz vroče Amerike se podnevi skrivajo po stoječih mlakah, v večernem hladu pa skakljajo po travi in se glasijo živžgaje. Te-le bi pa že malce zboljale godbo naših zelenih žab. Ako bi jim pa priskočili na pomoč kovači iz Brazilije, ki žive visoko v drevju kraj rek in močvar, bi bil zbor že dosti popolnejši. V pomladanskih

nočeh se v skupinah oglašajo in njihov glas zveni, ko da bi kovači s kladivi nabijali po kovinski plošči. K najglasnejšim godcem vsega žabjega pokolenja pa spada ameriški mukavec, ki je dva decimetra dolg. Kadar se jih po več sto zbere na svatovanje, tedaj bi njihove glasove lahko zamenjali z mukanjem govede. Zelena krastača, ki živi v zapadnoafriških stepah, se oglašja kot tujerodna ptica in zateglo reglja. Srednjeafriška bobnarica pa vzpodbuja s klicanjem, ki spominja na bobnanje. Spet druga afriška žaba z molko škripa ko basova struna, a tretja se dere kakor hripav pes. Nekateri se oglašajo slično ko da bi svirale na dudu. Srpaš, ki živi v južnoafriških močvirjih se glasi kakor mur, a vevavka joka otono, ko zapušeno dete v zibel. Po gričevitih krajih zapadne Evrope živi v senčnih duplnah, navadno blizu bistrih potokov, zvonar, ki se zvonko oglašja. Ameriška pipa prebiva v temnačnih gozdih močvarah in sicer pretežno v vodi. Glas ji zveni kakor kovinasto tikkanje in od tod tudi ime satovnica. Ako bi bivalje po naših stonjih vodah vse omenjene vrste, bi imeli tako imenitno godbo, da bi se lahko naslajali ob nji. Med žabami se oglašajo samo samci, ki kratkčasno in zvonljivo s klicanjem ženčke. V bližini ust imajo dva zvočna mehurja, s katerima krepijo glas, ki je včasih kar premočan.

Nekateri »paglavci« delajo res paglavce žabjemu rodu...

Večinoma zležejo samice jajca v vodo, a iz jajc se razvijejo ličinke, ki jim pravimo paglavci. Ti se razlikujejo od starih živali in pravimo, da

se mladiči preobražajo. Za ženitev so godni šele po nekaj letih, pretežno po četrtem, a takrat se prav vroče zaljubijo. Najbolj brezbržni so starši naših krastač, katere odlagajo mrest, ki predstavlja jajčeca s sluzastim ovojem, v poljubno lužo, ki se lahko kmalu izsuši, a paglavci poginejo. Samice triporočne krošnjarke, ki domuje v Ameriki, prenaša na hrbtu svoje mladiče iz presihajočih v vodnate mlake, pri čemer se paglavci čvrsto prisesajo na očetov hrbet. Samica afriškega ustonsosa prenaša svoja velika jajca v gobcu, a neka rapija si navije mrestno vrvice okoli sprednjih nog. Samica japonske leteče žabe si izgrebe tik vode krožno luknjo v tla, kamor odloži mrest, ki sliči penasti kepi. Po izhodnem rovu, ki sta ga naredila po svetovanju roditelja, spolez kasneje v vodo tudi mladi paglavci kakor po gladki drsi. Samica majhnega jajcenosa s Ceylona nosi na trebuhu dvajset jajc, velikih kot konopljni zrnce. Čudovito se razmnožuje čilska kljunata žaba. Samec ima pod vratom goltno vrečko, ki se pozneje močno razširi. Srečni oče si skozi usta potisne oplojena jajca, ki se v vreči izgojede. Ko se razvijejo žabice, mu zlezejo skozi usta na svet, kar pa lahko traja nekaj dni. Oče odda precej hrane za njihov razvoj in zato močno shušja. Odrasla žaba je velika dobre tri centimetre in živi v gorskih potokih sredi čilskih gozdov.

Samica braziljske hrbtnoske nosi jajčeca kepe na hrbtu med dvema kožnima gubama, ki se skleneta nad precej velikimi oblastimi jajci. Ko se iz teh razvijejo živahne žabice, starki poskačejo s hrbita in se razlezejo po

drevju, ker za vodo ne marajo. Samica ameriške rege včrkarke nosi na hrbtu veliko vrečo, v kateri se razvijajo jajca, ki jih je do dve sto. Ko se iz njih izmota paglavci, jih skrbna mati zanes v vodo in prepusti svoji sreči. Pri jajcenosu, ki čuva na hrbtu do trideset belih jajc, se mladiči do kraja izgojede v veliki vreči in jo zapuste kot že gotove žabice. Prilika rega je komaj tri centimetre dolga žabica, pa vendar nosi optoma pet do sedem jajčnih kroglic. Parček prstozab se skakuje v mrestitvi kraj vode po drevju, poprime kak drevesni list z zadnjimi nogami in tišči njegove robove skupaj. V nastalo listno grgšče spusti samica jajca, ki jih samec nato oplodi. V tej vrečki se razvijejo paglavci, ki počepajo v vodo. Pri živorodni krastači so našli v jajcevodu razvite zametke in potem takem skoti že žive mladiče. Samec zvonarja, ki mu pravijo tudi porodničar, si navije oplojeni mrest okoli krakov. Enajstega dne gre v vodo ter otrese razeebe paglavce, ki se lahko tu nadalje razvijajo.

Čudno varnostno napravo imata mravljarica in oklopna žaba. Po tenki hrbtni koži se jima razpreda polno žlez, ki izločajo mlečen sok. Ta se na zraku strdi in tvori čvrst oklep, ki jima dobro služi v boju s srditimi belimi mravljami, s katerimi se preživljata. Sedlača pa nosi pod hrbtno kožo koščeno ploščo.

Turkom je žaba sveta žival, ker poje slavo Alahu. Po nekaterih krajih Češke so imeli do nedavna običaj, da so jo med svečanimi obredi obglavili kot največji zločinko. Krake zelenih žab nekateri zelo cenijo, a nam otrokom so bile žabice najljubše »igračke«.

ČASNA EGIPTOVSKEGA
PODKRALJA

U. Mioni

»Kam?«
»Magari pohajkovať po mestu. Jutri se pa vrneš v puščavo in zadahjaš prosti zrak za kak teden, da se bo vse pozabilo.«
»Nocoj so vrata zaprta, pa trudni smo; za šjabakovo zvestobo sem jaz porok,« reče Baket in da krožiti vrh z vinom.
Vsak je pil v velikih podkirkih. Vedno je bilo v Egiptu vino zelo drago, ker ni rastla trta; posebno v času pomanjkanja; toda roparji so imeli še denarja, ki so ga veselo trtili.
Vino je pregnalo Amenijevo zaskrbljenost. Pozneje pride Miebi.
»Slišal sem ga kričati. Gotovo so ga dali pod palice,« reče.
Ameni prebledi.
»Izidal nas bo!« jeclja.
»Ramuzenti bo raje umrl kot bi nas izdal,« ga miri Baket.
»Vrata so se odprla, nekdo je bil prišel ven, preiskal cesto in se vrnil,« nadaljuje Miebi.
»Ali so te videli?«
»Ne. Sem bil skrit v senci.«
»Zakaj so prišli ven?« vpraša Meni zaskrbljeno.
»Ne vem,« odgovori Miebi. Amen pa pravi: »Nas so šli iskat. Ramuzenti je gotovo povedal.«
»Ne verjamem,« pripomni Baket.

»Zelo previdni moramo biti,« svetuje tudi Miebi.
Se dolgo so roparji razpravljali in sklenili nato še to jutro oditi v puščavo.
Izpraznili so vrh in se vlegli k počitku, pričakujoč vsaj v spanju nekoliko tolažbe.

12. POGLAVJE

Preizkušnja se posreči.

Jožef je bil to jutro zelo vznemirljen. To je bil odločen dan. Ali bodo prestali bratje preizkušnjo? Ali bo našel to jutro svojo družino, ali pa ne bodo prestali in se bo moral za vedno odreči tolažbi, da vidi svojih enajst bratov in ljubljene očeta? Ako ne bodo prestali preizkušnje, jih mora kaznovati s smrtjo, edino primerno kaznijo za veliki zločin, s katerim so se bili omadeževali; ali pa mora za vedno zatajiti sebe in se odreči snidenja z očetom in prisrčnosti z dragim bratom Benjaminom.
Ko je čakal na povratek vojakov, vstopi dnevni vratar, ki je bil prevzel vratarstvo že ponoči, takoj ko so odstranili pijanega nočnega vratarja.
Jožef mu je zaupal in mu je bil ukazal, da ne sme dovoliti vstopa v hišo nikomur razen velikemu dvorjniku, ker je sumil, da ima Ramuzenti v hiši kakega zaupnika.
Vratar poklekne pred podkraljem.
»Nek Etiopec želi nujno govoriti s teboj,« nek pove tajniku, kaj hoče,« odgovori Jožef, ki ni sprejemal redno v svoji hiši nikogar in tudi v svojem uradu je dovoljeval zelo redke avdience. Ali ni mar on podkralj Egipta? Zda se pa še posebno ni čutil zmognega, da bi koga sprejel, ker je bil tako zelo zrušen.

»Povedal sem mu to večkrat. Že od zore nadleguje, da hoče govoriti s teboj in ravno tako noče zaupati svojih stvari tajniku, kakor ne oditi.«
»Odstrani ga!«
»Na cesti je, pa vedno trka s kladivcem. Pravi, da zadeva njegova vest tvoje koristi, ker je v zvezi z nočnimi dogodki.«
Te besede so osupnile Jožefa.
»Ali ni nihče odšel iz hiše?« vpraša.
»Nihče, kakor si mi ukazal; razen velikega dvorjanika, katerega si sam izvil,« se glasi odgovor.
Veliki dvorjanik ni govoril. Kako je torej Etiopec mogel vedeti o dogodkih pretekle noči? Jožef trenutke omahuje. Radovednost je bila zelo velika, zato reče vratarju:
»Naj vstopi, toda odvedi ga v sobico. Dva sužnja naj čaka v veži z vrvmi.«
Tako je odredil zato, ako bi Etiopec poskušal s kakim napadom, morda je sokrivec zločincev in je potrebna previdnost.
Vratar odide in Jožef čaka trenutek, nato gre v sobico, kjer ga čaka Etiopec, že priletel, divjega obraza in slabo oblečen.
»Nekaj ti imam povedati...« začne Etiopec, ko vstopi podkralj.
»Z obrazom na tla!« ukaže ta.
Etiopec pobesni, vendar uboga.
»Povedati ti moram...« ponovi, Jožef mu pa ukaže:
»Molči!«
Ta utihne.
»Ne pozabi, da se pred podkraljem!« nadaljuje Jožef z drzno odločnostjo, ki je bila

lastna podkralju Egipta. Osebo je bil ljubezniv, toda drugače se je moral vesti, ako je hotel vzbujati spoštovanje.
»Kako ti je ime?«
»Tvoj služabnik se imenujem Šjabako.«
»Si Etiopec?«
»Prišel sem...«
»Si ali nisi?«
»Sem.«
»Zakaj si prišel?«
»Ali mi zagotoviš, da ne bom kaznovan, ako govorim?« vpraša Etiopec.
Jožef ga prezirljivo pogleda. Razumel je. »Ali si eden njihove roparske tolpe?« vpraša.
»Ne.«
»Kdo si?«
»Gostilničar.«
»Njihov zvodnik,« pripomni Jožef, ki je vedel, da je uganil.
»Sem pošten krmar.«
»Tako pošten, da zahtevaš plačilo za izdajo.«
»Nikoli še nisem nikogar izdal.«
»Zakaj pa zahtevaš nezakaznost?«
»Mi jo obljubiš? Zelo važna odkritja ti bom povedal...«
»Najprej povej svoja odkritja. Hočem vedeti, ako so vredna take nagrade.«
»Moja odkritja so brez vrednosti, ako jih enkrat veš, pa tudi če jih ne veš, mi boš odrekal, kar prosim, ako jih boš slišal.«
Jožefu so se žile napele na čelu.
»Predrznost! Se tako govori s podkraljem? Jaz držim kolikor obljubim, in še nikoli ni bil nihče prevarjan. Kaj mi imaš povedati?«

Tretja zmaga enajstorice »Ljubljane«

Tretja zmaga enajstorice Ljubljane ni nikogar presenetila. Včeraj popoldne je igrala na lastnem igrišču proti Tobakni tovarni in jo odpravila s 6:1 (1:0). Še vedno se pozna Ljubljani stara sola, ki jo je dobila na težkih liginih in drugih tekmah. Čeprav bi bila lahko razlika v golih višja, vendar se ne moremo reči, da igra Ljubljana povsem zadovoljiv nogomet. Nekatera mesta so še vedno slabo zasedena. Doselej je igrala trikrat in je tudi trikrat zmagala. Hudo narobe bi bilo, če bi samo enkrat podlegla, zakaj moštva, s katerimi tekmuje v domačem prvenstvu, so razmeroma šibka.
Zdaj, ko so odigrala vsa štiri moštva I. razreda po tri tekme, nudi razpredelnica naslednjo sliko:

Ljubljana	3	3	0	0	15:5	6
Hermes	3	2	0	1	6:5	4
Mars	3	1	0	2	7:9	2
Tob. tov.	3	0	0	3	3:12	0

Ljubljana : Tob. tov. 6:1 (1:0)

Točno ob 17 sta se postavili moštvi sodniku g. Mehletu v naslednjih postavah:
Tobačna tovarna: Oblak-Kisel, Nagode-Milano-vič, Januš, Škrjanc-Bezlah, Marn, Nagode, Dr. Kostajnski, Lovšin;
Ljubljana: Rožič-Lah, Hassl-Perharič, Vari, Šerčer-Kroupa, Lah, Hacler, Bertonec, Pelicon.
Po začetnem tipanju se je Ljubljana kaj kmalu znašla. Hacler je postavil začetni rezultat že v 5. min., ko je poslal lepo in neubranljivo žogo v mrežo. Napadalna vrsta Ljubljane je bila zelo razigrana in je ugajala zlasti v točnem podajanju od moža do moža in v iznajdljivosti glede prodorov. Ljubljana je tako pridno tkala napad za napadom, da ni kazalo Tob. tovarni drugega, kot da se je morala umakniti v defenzivo. V presledkih po tri ali štiri minute so se vrstile zrele situacije. Oblak v vratih je bil prav prisrčen, v ostalem pa je šla večina žog nad prečko ali mimo. Vse do zaključka

prvega polčasa je ostal izid 1:0, čeprav bi lahko znašal, sodeč po igri, precej višjo razliko v korist Ljubljane. Tobačari so izvedli le nekaj redkih napadov, toda brez uspeha. Zaigrali so tudi enajstmetrovko, ki pa je bila po naši sodbi prestrogo prisojena.

Drugi del igre je bil podoben prvemu, samo z razliko, da je imel napad Ljubljane več sreče pri streljanju med podboje. V 7. min. je povišala Lj. razliko na 2:0. Kmalu potem je uspel lep prodor Tob. tovarne. Nagode se je odtrgal in poslal mojstrski strel v mrežo. Zda je bilo stanje 2:1. Že med odmorom se je občinilo, ki ga je bilo približno 700, preselilo na stran tobačarjev, kjer je začelo padati. V 15. min. je Bertonec povišal razliko na 3:1. v 25. min. je uspel sporazum med Pelicom in Lahom — 4:1, v 38. min. je povišal Pelicon na 5:1. v 40. min. pa je izvedel Lah lepo solistično potezo ter postavil končni rezultat na 6:1.

V vrstah Ljubljane je ugajala zlasti napadalna vrsta, ki se je znašla kakor v podajanju, tako tudi v gneči pred vratmi. Posebno agilen in uspešen je bil notranji trio. Pomožniška linija bi naj točneje držala potrebno zvezo med napadom in obrambo. Enajstorica Tob. tovarne je bila proti koncu hudo izčrpana in je igrala podrejeno vlogo. Tudi Oblak je popustil, prizadevno do konca pa sta igrala brata Nagode. Oni v napadu se bo razvil v izvrstnega nogometaša, potrebno pa bo, da bo spravljal svojo borbenost še bolj v sklad z zahtevami pravil.

Po daljšem času je sodil g. Mehle, ki je po našem mnenju prežrl nekaj prekrškov na zelenem polju. V bodoče bi želeli strožje presoje, kar bi vsekakor vzgojno vplivalo na športno dozorjevanje moštev.

Gole so zabil: Lah 2, Pelicon, Kroupa, Bertonec, Hacler in Nagode pa po enega.

Žabjak : Vič 7:0 (3:0)

Tudi dva drugorazredna kluba sta nastopila včeraj popoldne na igrišču Ljubljane, in sicer Žabjak in Vič. Oba sta še brez točke in oba sta se vneto pripravljala na včerajšnje srečanje. Sreča pa je obrnila Vičanom hrbet in enajstorica Žabjaka jih je preplavila z obilico golov. Žabjak sicer ni pokazal posebne tehnične zrelosti, pač pa je pridno napadal in pošiljal žogo v mrežo, ko je srečno privozil do vičanskih vrat, med katerimi je stal premalo izurjen vratar. Tudi Vičani bi lahko dosegli kaj vidnega, so pa v 16 m prostoru preveč podajali od moža do moža, dokler ni prešla žoga spet v oblast nasprotnika, ki jo je vrnil v polje. Sodil je g. Kos. Vičani so ostali brez točke, v razpredelnico golov pa so morali zapisati kar sedem zadetkov v svojo škodo.

Po včerajšnji tekmi je dobila razpredelnica II. razreda naslednjo sliko:

Mladika	3	3	0	0	11:3	6
Korotan	3	2	0	1	12:7	4
Žabjak	3	1	0	2	8:8	2
Vič	3	0	0	3	3:16	0

Otvoritev prvenstva rezervnih in juniorskih moštev. Nogometni spored včerajšnje nedelje je bil zelo obilen, zakaj začeli so tudi s prvenstvenim tekmovanjem nižjih moštev. O uspehih podajamo v naslednjem kratkem pregledu:
Tobačna tovarna : Žabjak (juniorji) 10:0.
Mladika : Ljubljana (juniorji) 1:0.
Vič : Mars (juniorji) 4:0.
Mars : Hermes (rezerve) 2:1.
Ljubljana : Korotan (rezerve) 2:1.

Sportni drobci

Venezia in Torino sta prišla v finale za italijanski pokal. Včeraj sta bili na sporedu dve tekmi za italijanski pokal: Torino je na lastnih tleh odpravil lankoletnega prvaka Romo s 3:1, Venezia pa je tudi na lastnem igrišču premagala Genovo s 3:0. Končna tekma med Torinom in Venezio bo pokazala, komu bo za letošnje leto pripadla dragocena nagrada.

Gradjanski: Concordia 2:1. V Zagrebu so gledali včeraj nogometno tekmo med najmočnejšima hrvatskima enajstoricama. V teku zadnjega leta se je povzpela Concordia na tako višino, da je že začela prevladovati nad Gradjanskim. Tudi včeraj je igra Concordije zelo ugajala, čeprav je podlegla. Izid je bil odločen že v prvem polčasu, ko sta Lešnik in Wölfel dosegla odločilna zadetka za Gradjanskega. Na podlagi znanja, ki so ga pokazali na tej tekmi, bodo izbrali državno predstavništvo, ki bo nastopilo 6. junija v Bratislavi.

Ostali nogometni izidi v skupini Zvonimir so bili: Ličani : Ferrara 2:1, Hašk : Železničar 3:1, Zet : Redarstveni 3:1.

Zagrebski lankoletnski novinec so imeli včeraj dvoboj s starimi atleti, ki so se po daljšem presledku spet vrnili na igrišča. V naslednjem nekaj izidov, ki so vredni, da jih zabeležimo: tek na 400 m Despot 52.1 sek., met kopja Marčelja 54.25 m, skok v daljavo Javor 6.42 m, tek na 100 m Medved 11.5 sekund, skok s palico Dolenc 3.20 m, tek na 1500 m Srakar 4:16 min., skok v višino Kralj 1.60 m, tek na 800 m Jungfleisch 2:07 min.

Prodamo

Suho sadje prodaja
GOSPODARSKA ZVEZA.
Bleiweisova cesta št. 29.

Brezove metle, držaje
za lopate, motike in ometa-
la dobite pri Gospodarski
zvezi, Bleiweisova 29 in
Maistrova 10.

Seno in slamo
dobite pri »Gospodarski
zvezi, Bleiweisova 29.

Jedilni kis
prvovrstni priporočila dro-
gerija Kanc, Židovska 1.

Stanovanja
Iščejo:
Stanovanje
s 3 sobami in kuhinjo v
»Koloniji« v Novem me-
stu zamenjam event z 2
sobami, kuhinjo v centru
Novca mesta. Naslov v
podružnici »Slovenca« v
Novem mestu.

Pohištvo
Kupimo
snažne sobne in kuhinjske
opreme, kakor tudi posa-
mezne komade pohištva
ter druge uporabne pred-
mete. Trgovina »Ogled«.
Mestni trg 3 (vhod skozi
vežo).

Službe

Dobe:
Hlapca
zanesljivega in poštenega
sprejem takoj. Polz-
vo se v Gradaški ulici
št. 22, Ljubljana.

Živali

Zelen papagajček
je ušel v nedeljo. Prosi
se, da se ga vrne proti
dobri nagradi. Trdinova
št. 2-II, desno.

Razno

Apno
pričnemo zopet redno
zgatiti. Obrnite se na E.
Vodlan, apnenica, Dobre-
polje. Naročila sprejema
tudi Fr. Vodlan, Costova
ulica 8, Ljubljana.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob nena-
domestljivi izgubi naše ljubljene soproge in matere, gospe
EMILIJE
ter naše ljubljene hčerke in sestre
POLONCE
jima pomagali v težki bolezni, ju obsuli s cvetjem ter poča-
stili na kateri koli način njun spomin, in vsem, ki ste ju v
tako velikem številu spremili k večnemu počitku — naša
prisrčna zahvala.
Sv. maša zadušnica bo v sredo, 26. maja 1943, ob pol 8 zjutraj
v župnijski cerkvi Sv. Cirila in Metoda (Bežigrad).
V Ljubljani, dne 25. maja 1943.
Rodbina dr. Vebrova

Selma Lagerlöf:
Sedem smrtnih grehov

Nekoč se je hudiču zahotelo, da bi se ponorče-
val iz nekega modrega meniha. Zato se je ognil
s širokim plaščem, si povezal na glavo velik klo-
buk s širokimi kraji, da bi ga nihče ne spoznal, pa
je odšel k staremu menihu, ki je sedel v spoved-
nični stolni cerkve, čakajoč na vernike, ki bi prišli
k spovedi.
»Častiti oče,« je rekel izkušnjavec, »jaz sem
poljedelec in poljedelcev sin. Vstajam z zoro in
nikoli ne pozabim zmoliti jutranje molitve, potem
pa delam ves dan na polju. Kruh in mleko sta
moja hrana in če se hočem povsiliti s prijatelji,
jih pogostim z medom in mlekom. Svojim staršem
sem edina podpora. Oženjen nisem in po ženskah
ne hrepenim. Redno hodim v cerkev in dajem de-
setino od vsega, kar imam. Častiti oče, ališal si
mojo izpoved. Ali mi boš dal sedaj odvezo?«
»Sin moj,« je rekel menih, »ti si najpobožnejši
človek, kar sem jih kdaj videl. Prav rad ti bom
dal odvezo. Dovolj mi samo, da ti še prej povem
razdobo, ki se je dogodila v našem mestu. To bo
razveselilo tvoje srce, kajti mnogo slavnih del boš
ališal, pa si boš vendar mogel reči, da so le-ti, ki so
jih izvršili, v primeri s teboj le ubogi grešniki.«
»Oče, ti me zavajaš v domišljavost,« je rekel
naš možak.
»Bog me obvaruj tako velikega greha!« od-
vrne menih. »Ko boš ališal mojo povest, boš mislil
drugače.«
In menih je začel:

»Ponosen vitez, ki je lastnik tistega velikega
gradu na oni strani reke, se je nekega dne odločil,
da da svojo hčer v zakon nekemu bogatemu in mo-
gočnemu možu, ki jo je ljubil iz vsega srca. Toda
dekle, ki je obljubilo zvestobo že nekemu drugemu,
se je temu na vso moč upiralo.

Tedaj je deklica napisala svojemu preljubemu
pismo, v katerem se mu je izpovedala, da jo hoče
oče prisiliti, da stopi v zakon z drugim. »Zato ti
kličem tisočkrat z bogom,« mu je pisala, »in prosim
te, da se ne žalostiš zaradi mene, saj sem ti z
vsem srcem vdana.«

Toda vitez, njen oče, je poslancu pismo vzel
in ga na skrivnem sežgal.
Tako je končno prišel dan njene poroke, ka-
tereja je pozdravila z velikim jokom. Toda v cerk-
vi ni jokala: bolečina se ji je zajedla v lica in jih
okamenela. In vsi ljudje v cerkvi so jokali za-
radi nje.

Tudi njen oče, vitez, je opazil, kako ji je od
bolečine okamenelo lice. Tedaj se je prestrašil
svoje dejanja. In ko so se vrnili iz cerkve do-
mov, je poklical svojo hčerko v svojo sobo v stolpu
in ji rekel: »Ljuba moja, krivično sem ravnal s
teboj! In čeprav je bil ponosen človek, je padel
pred njo na kolena in ji priznal, da je storil s tem,
da je prestregel njeno pismo, sramotno dejanje. Bal
se je namreč, da bi njen ljubi ne prijezdil s
svojimi hlapi in jo s silo ugrabil, če bi zvedel za
njeno poroko.

Odgovorila je očetu: »To te opravičuje, da ne
veš, kakšno nesrečo si s tem povzročil.« In stopila
je ven na prividni most.

Tedaj je prišel k njej ženin. »Preljuba, zakaj
je na tvojem obrazu tolika bolečina?« je vprašal.
Nevesta je odgovorila: »Zato, ker imam dra-
gega, katerega sem prisegla, da ga ne bom nikoli
zapustila.«

Toda ženin je rekel: »Ne žalosti se zaradi tega.
Moja ljubezen do tebe je tako velika, da mislim,
da te nihče na svetu ne more napraviti srečnejše
kot te bom jaz.«

»Tako mislijo vsi, ki ljubijo,« je samo rekla.
»Povej mi, kaj naj storim, da preženem bole-
čino s tvoje lica?« spregovoril ženin, »in pokazal
ti bom, da govorim resnico.« Pri tem se je nevesta
ojunačila in pomislila: »Povedala mu bom, morda
bi Bog ganil njegovo srce.« In povedala mu je,
da sta se z njenim ljubim zapričala, da se bo oni,
ki se mu bo drugi izneveril, na poročni dan sam
ubil. »Torej se bo danes moj dragi ubil,« je rekla
nevesta. In padla je na zemljo in se v svoji bolesti
valjala ob ženinovih nogah ter ga prosila: »Pusti
me, da odidem k njemu preden to stori.«

V bolni njegove žene je bila tolika moč, da se
je soproga, čeprav je mislil: »Če jo pustim k tistemu,
ki jo ljubi, je ne bom nikoli več videl,« vendar
obvladal in rekel: »Stori, kakor misliš, da je prav.«
Tedaj je vstala in se solznih oči zahvalila. Nato je
odšla v dvorano k svatom, ki so sedeli za pogr-
njenimi mizami pred svojimi krožniki in nostrpno
čakali na gostijo, kajti bili so že zelo lačni od dol-
gega jahanja in dolge službe božje.

»Preljubi gospodje in gospe,« jim je rekla ne-
vesta, »moram vam povedati, da odhajam nocoj
z dovoljenjem svojega soproga k svojemu ljubemu.

Ta se namreč hoče še danes ubiti, ker sem se mu
izneverila. Zda pa odhajam k njemu, da mu po-
vem, da sem bila v ženitvi prisiljena. Ne žudite se,
da odhajam sama, ker za tako sporočilo ne morem
najti ne pisma, ne glasnika, ki bi bil dovolj za-
nesejiv. Prosim pa vas: jejte, pijte in veselite se
med mojo odsotnostjo. Ko bom svojega draga re-
šila smrti, se bom spet vrnila.«

Ko jim je izpovedala svojo bol, so vsi svatje
zajokali, pa so rekli: »Nikakor! Ne bomo ne jedli,
ne pili, dokler tebe tare taka žalost. Pojdi, in ko se
boš vrnila, bomo zaželi s pirom.«
In vstali so od miz.

Ko je nevesta šla čez grajsko dvorišče, je za-
donel iz kuhinje velik hrup. Neki fantič je namreč
sporočil kuharju, da se mora gostija za nekoliko
ur odločiti. In kuhar se je razžalostil, ki je po-
mislil na svojo pečenko in na druga jedila, ki jih
je pripravil in ki se morajo zdaj pokvariti. Vrgel
je v ogenj ogromno košaro masla, košaro jave je
vrgel čez prag in zdaj je stal nad fantom z veliko
metlo v roki, da bi ga premlatil.

No, ko je prišla nevesta na dvorišče, je zapro-
sila kuharja, naj fanta izpusti in ta ni mogel od-
reči njeni prošnji pa ga je takoj prenehal prete-
pati. Potem je rekel: »Hvalje bodi Bog, ki te je
ustvaril tako dobrosrčno. Ne bom te več žalostil
zaradi tega.« In branil je jedila več ur, ne da bi
komu rekel žal besedo.

Nvesta je šla zdaj sama skozi velik gozd, ker
je hotela priti k svojemu ljubemu peš in brez
spremljevalca. Prav tako kot gremo v veliki stiski do
kapelice Matere božje. (Konec prihodnjik.)